

Sygn. akt VI ACa 532/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Aldona Wapińska (spr.)

Sędzia SA – Krzysztof Tucharz

Sędzia SA – Agata Zając

Protokolant: – sekr. sąd. Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

z udziałem zainteresowanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

o wstrzymanie dostaw energii elektrycznej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

z dnia 13 stycznia 2014 r., sygn. akt XVII AmE 108/12

I oddala apelację;

II zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

VI ACa 532/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lipca 2012 r., nr (...), po rozpatrzeniu wniosku S. D. w sprawie rozstrzygnięcia sporu dotyczącego nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania energii elektrycznej, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki postanowił stwierdzić, że wstrzymanie w dniu 30 stycznia 2012 r. dostaw energii elektrycznej do lokalu S. D., położonego w W. przy ul. (...) przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., na zlecenie (...) S.A. z siedzibą w W., było nieuzasadnione.

Prezes URE oparł swoją decyzję na ustaleniu, że faktura VAT, której niezapłacenie stanowiło podstawę wstrzymania dostaw energii, była korektą poprzednio wystawionych faktur. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki stwierdził, że ustawa Prawo energetyczne nie zawiera jednoznacznego przepisu, który zobowiązywałby odbiorcę do uiszczenia jakichkolwiek należności wynikających z korekty dokonanej przez przedsiębiorstwo energetyczne. W związku z tym korekta nie może stanowić podstaw do wstrzymania energii elektrycznej w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego.

Powyższą decyzję w całości zaskarżył powód – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego – przez nieuwzględnienie okoliczności uzasadniających umorzenie postępowania administracyjnego, pomimo oczywistego i znanego Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki z urzędu braku podstaw do jego wszczęcia i rozstrzygnięcia w sprawie,

- art. 6, 7 i 8 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 19 i 20 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 30 ust. 1 i art. 23 ust. 2 pkt 12 Prawa energetycznego poprzez błędną ich wykładnię, polegającą na przyjęciu, że Pozwany jest organem właściwym do rozstrzygnięcia sprawy, w której de facto nie miał formalno- i materialno-prawnych podstaw do władczej ingerencji w formie decyzji administracyjnej, co w konsekwencji skutkowało wydaniem przez niego wadliwej decyzji administracyjnej z naruszeniem przepisów o właściwości (art. 156 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego) oraz bez podstawy prawnej (art. 156 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego),

2. przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego – poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że nieuiszczenie przez odbiorcę należności wynikających z dokonanej przez przedsiębiorstwo energetyczne korekty uprzednio wystawionych faktur – w przypadku stwierdzenia uszkodzenia układu pomiarowo-rozliczeniowego lub błędów w jego odczycie – nie stanowi podstawy do wstrzymania dostaw energii elektrycznej w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, a w konsekwencji błędne orzeczenie, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do lokalu Wnioskodawcy było nieuzasadnione, pomimo spełnienia przez Powoda przesłanek z tego przepisu warunkujących dopuszczalność zgodnego z prawem wstrzymania dostaw energii elektrycznej do lokalu Wnioskodawcy,

- art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego przewidującego, że w sprawach spornych dotyczących m.in. przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania energii, rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki – przez zastosowanie tego przepisu w sytuacji, w której między Wnioskodawcą a Powodem nie było sprawy spornej co do nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania energii.

Powołując się na powyższy zarzut powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania w sprawie, ewentualnie uchylenie zaskarżonej decyzji w całości, ewentualnie jej zmianę w całości i stwierdzenie, iż wstrzymanie dostawy energii elektrycznej do lokalu Wnioskodawcy nie było nieuzasadnione. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(...) Spółka z o.o. w W. przyłączył się do stanowiska powoda.

Zainteresowany S. D. nie zajął stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie w całości oraz zasądził od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) S.A. z siedzibą w W. (dalej: (...)) jest przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się obrotem energią elektryczną. Na podstawie umowy z dnia 21 sierpnia 2007 roku zawartej pomiędzy (...) a S. D. (dalej: „Zainteresowany”) o kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji nr (...) zobowiązany jest do sprzedaży energii elektrycznej Zainteresowanemu, zaś (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej: (...)) zobowiązany jest do dystrybucji energii elektrycznej do lokalu zajmowanego przez Zainteresowanego położonego przy ulicy (...) w W.. Rozliczenie zużycia energii elektrycznej przez Zainteresowanego odbywa się w cyklu 6

miesięcznym (okres rozliczeniowy) na podstawie rzeczywistych odczytów układu pomiarowo-rozliczeniowego. W poszczególnych okresach rozliczeniowych pobierane są opłaty za energię elektryczną w wysokości określonej na podstawie prognozowanego zużycia tej energii. Rozliczenie po każdym 6 miesięcznym okresie rozliczeniowym polega na wystawieniu faktury rozliczeniowej porównującej wartość zużytej energii elektrycznej z wartością faktur zaliczkowych opłaconych w danym okresie rozliczeniowym. Od dnia 4 maja 2009 roku zużycie energii elektrycznej w lokalu było mierzone za pomocą układu pomiarowo – rozliczeniowego nr (...) i wskazania tego urządzenia stanowiły podstawę do dokonywania rozliczeń za energię elektryczną zużytą przez Zainteresowanego. Przyczyną zamontowania wyżej wymienionego licznika była konieczność wymiany poprzedniego urządzenia z uwagi na wygasającą cechę legalizacyjną. Na podstawie odczytu dokonanego w dniu 18 sierpnia 2011 roku, za okres od 1 marca 2011 r. do 18 sierpnia 2011 r., stwierdzono zużycie energii elektrycznej w lokalu zamieszkiwanym przez S. D. w wysokości 9796 kWh. W związku z tym w dniu 1 września (...) wystawił faktura VAT nr (...) na kwotę 4.231,91 złotych. Po otrzymaniu przedmiotowej faktury S. D. złożył reklamację, kwestionując ilość zużytej w okresie od dnia 1 marca 2011 do dnia 18 sierpnia 2011 roku energii. Przeprowadzone na podstawie zastrzeżeń ww. odbiorcy badania techniczne licznika nie wykazały wadliwości działania tego urządzenia.

Pismem z dnia 9 listopada 2011 r. (...) wystosowało do S. D. wezwanie do zapłaty zaległej należności z tytułu dostaw energii elektrycznej w wysokości 4.231,91 złotych wynikających z faktury Vat nr (...). Pismem tym (...) zastrzegł dodatkowy 14 dniowy termin na realizację powyższego zobowiązania z zastrzeżeniem, że w przypadku niezastosowania się do wezwania zostaną wstrzymane dostawy energii elektrycznej.

W dniu 30 stycznia 2012 roku z uwagi na nieuiszczenie należności wynikającej z ww. faktury zostały wstrzymane dostawy energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego.

Po dokonaniu zapłaty przez Zainteresowanego pierwszej raty zaległości wynikającej z ww. faktury VAT, w dniu 3 lutego 2012 roku (...) podjął dostawy energii elektrycznej do mieszkania Zainteresowanego.

W dniu 2 lutego 2012 r. (...) wystosowało do S. D. pismo informujące o dokonaniu analizy rozliczeń. Z przedstawionych wyjaśnień wynika, że zużycie energii elektrycznej w wysokości 9796 kWh wykazane na podstawie odczytu dokonanego w dniu 18 sierpnia 2011 roku, które stanowiło podstawę do żądania zapłaty należności w kwocie 4.231,91 złotych wskazanych w fakturze VAT nr (...) wystawionej w dniu 1 września 2011 roku, było faktycznie zużyciem za okres od 1 marca 2009 r. do 18 sierpnia 2011 r. a nie – jak wskazano w tej fakturze – zużyciem za jeden okres rozliczeniowy trwający od 1 marca 2011 roku do 18 sierpnia 2011 roku. W związku z powyższym została dokonana korekta rozliczeń za okres od 1 marca 2009 roku do 18 sierpnia 2011 r. uwzględniająca zużycie energii w poszczególnych okresach rozliczeniowych oraz ceny energii obowiązujące w danych okresach. W wyniku dokonanej korekty kwota wynikająca z faktury VAT nr (...) uległa zmniejszeniu o 165,62 złotych.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji powyższy stan faktyczny był co do zasady bezsporny pomiędzy stronami postępowania i w świetle zgromadzonych dokumentów nie budził on wątpliwości Sądu.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie, zaś podnoszone w nim argumenty nie dawały podstaw do uchylenia bądź zmiany zaskarżonej decyzji.

Sąd pierwszej instancji nie do końca podzielił zapatrywanie prawne wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, iż niezapłacenie należności wynikającej z korekty wystawionych wcześniej faktur nie może stanowić samoistnej podstawy wstrzymania dostaw energii w trybie przewidzianym przez art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego. Sąd wskazał, że z treści tego przepisu wynika, iż dla możliwości skorzystania z instytucji wstrzymania dostaw energii przedsiębiorstwo energetyczne powinno wykazać, że odbiorca zwleka z zapłatą za pobraną energię elektryczną. Istotne jest przy tym, że żądane przez dostawcę świadczenie pieniężne jest ekwiwalentem dostarczonej energii elektrycznej. Nie ma w tym wypadku znaczenia charakter wystawionej faktury, ani stosunek momentu jej wystawienia do czasu świadczonej usługi (co oczywiście nie odnosi się do instytucji przedawnienia roszczenia). Zdaniem Sądu świadczenie pieniężne wyrażone w fakturze korygującej, w sytuacji faktycznej będącej przedmiotem niniejszej sprawy, stanowi ekwiwalent pobranej przez odbiorcę energii elektrycznej. W związku z tym na tle regulacji art. 6 ust. 3a Prawa

energetycznego, brak jest podstaw do odmiennego potraktowania faktury korygującej w zestawieniu z fakturami dotyczącymi bieżących należności.

Pomimo tego – w ocenie Sądu Okręgowego – analiza przedmiotowej sprawy nie dała podstaw do stwierdzenia, że zawarte w zaskarżonej decyzji rozstrzygnięcie narusza prawo, co skutkowałoby jego zmianą bądź uchYLENIEM.

Zgodnie z art. 6 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, przedsiębiorstwo energetyczne mogło wstrzymać dostarczanie energii elektrycznej, gdy odbiorca zwlekał z zapłatą za pobraną energię elektryczną albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności. Powyższe uprawnienie przedsiębiorstwa energetycznego jest uprawnieniem szczególnym, podlegającym swoistym kryteriom oceny z uwagi na charakter świadczonej przez przedsiębiorstwo energetyczne usługi. Możliwość zastosowania tego uprawnienia obwarowana jest istotnymi ograniczeniami podyktowanymi cywilizacyjnym znaczeniem dostępu do energii elektrycznej we współczesnym społeczeństwie oraz dotkliwymi skutkami wstrzymania dostaw dla odbiorcy. W ocenie Sądu pierwszej instancji skutki te są często nieproporcjonalne w stosunku do szkody, jaką ponosi dostawca energii wskutek opóźnienia w zapłacie należności za dostarczoną energię. Dostrzegając powyższe ustawodawca zastrzegł po stronie przedsiębiorstwa energetycznego obowiązek informowania odbiorcy o zaistniałym zadłużeniu oraz konieczność wyznaczenia odbiorcy dodatkowego terminu na uiszczenie zaległości w celu skorzystania z instytucji wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Sąd meriti podkreślił jednak, że instytucja wstrzymania dostaw energii elektrycznej i związanych z nią wezwań w żadnym wypadku nie może prowadzić do egzekwowania od odbiorców świadczeń nieuzasadnionych pod względem prawnym i faktycznym. Za co najmniej wątpliwe pod względem prawnym Sąd ten uznał zastosowanie możliwości wstrzymania dostawy energii elektrycznej w sytuacji istnienia poważnych wątpliwości i niejasności dotyczących wysokości i charakteru należności związanych z dostawą energii elektrycznej. Sąd Okręgowy podzielił wyrażony w orzecznictwie pogląd, iż celem regulacji zawartej w art. 6 ust. 3a ustawy – Prawo energetyczne jest umożliwienie odbiorcy uregulowanie powstałej zaległości, a czego warunkiem sine qua non jest skierowanie do niego precyzyjnej informacji odnośnie źródła i wysokości zadłużenia, pozwalającej ocenić na moment otrzymania wezwania wysokość „zaległych i bieżących należności” o których mowa w ww. przepisie. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, skoro przedsiębiorstwo energetyczne jest profesjonalistą, powinno więc wysłać wezwanie – tym bardziej zagrożone tak poważnymi skutkami jak wstrzymanie dostaw energii – redagowane w sposób zrozumiały i nie budzący żadnych wątpliwości oraz pozwalający dłużnikowi jednoznacznie ocenić jakie należności oraz w jakich terminach ma do zapłacenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. VI ACa 1361/12, niepubl.).

Sąd Okręgowy zauważył, iż w niniejszej sprawie od momentu wystawienia przez powoda w dniu 1 września 2011 r. faktury VAT nr (...), pomiędzy powodem a odbiorcą istniał spór dotyczący wysokości opłaty za dostarczoną energię elektryczną. Bezspornym przy tym jest, że powód wystawiając ww. fakturę w sposób błędny określił w niej okres, za który należy się uwidoczniona na niej kwota – wskazując, iż jest to faktura za jeden okres rozliczeniowy, gdy tymczasem faktycznie była to faktura korygująca niedopłatę za cały okres pomiaru dokonywanego za pomocą układu pomiarowo – rozliczeniowego nr (...). Tym samym w istocie powód wprowadził Zainteresowanego w błąd przesyłając mu fakturę zawierającą błędną informację o okresie, za który należna jest uwidoczniona na niej kwota. Jak wynika z akt postępowania administracyjnego podnoszone przez odbiorcę zastrzeżenia doprowadziły do korekty ww. faktury i obniżenia zawartej w niej kwoty, jak również wystawienia faktur korygujących oraz prawidłowego wskazania okresów, za które należne są opłaty za energię elektryczną. W związku z tym zastrzeżenia i wątpliwości Zainteresowanego dotyczące prawidłowości wystawionej faktury okazały się uzasadnione przynajmniej w części.

Mając powyższe na względzie, Sąd pierwszej instancji uznał, że wstrzymanie dostaw energii elektrycznej zostało dokonane w sposób błędny i było pozbawione podstaw zarówno prawnych, jak i faktycznych. Powód, jako sprzedawca energii, wystawił bowiem błędną fakturę w zakresie naliczonej kwoty, jak również zastrzeżonego w niej okresu dostawy energii. Sam już ten fakt, w przekonaniu Sądu pierwszej instancji, stanowił samoistną i wystarczającą podstawę do uznania, iż wstrzymanie energii elektrycznej na podstawie faktury dotkniętej tak istotnymi wadami, przesądza o

niezasadności zastosowania przez powoda instytucji przewidzianej w art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji). Błędne określenie świadczenia, do którego zobowiązany był odbiorca końcowy (w tym przypadku m.in. poprzez nieprawidłowe zastrzeżenie okresu, za który należna była opłata), pozbawia – zdaniem Sądu pierwszej instancji – wezwaniu wystosowane do odbiorcy końcowego w trybie ww. przepisu, a następnie decyzję o wstrzymaniu dostaw energii elektrycznej, podstaw i skutków materialnoprawnych zastrzeżonych w tym przepisie. Tylko bowiem prawidłowe określenie odbiorcy końcowego i kwoty pieniężnej w wezwaniu wystosowanym w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, daje dostawcy możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Decyzja o wstrzymaniu dostaw energii nie może następnie zostać konwalidowana przez wystawienie faktur korygującej wcześniejszą fakturę (która stała się podstawą do wstrzymania dostaw energii). Przyjęcie odmiennego poglądu i udzielenie ochrony prawnej czynności wadliwej z materialnoprawnego punktu widzenia, prowadziłoby do zaakceptowania praktyki przedsiębiorstw energetycznych zmierzającej do wymuszenia od odbiorcy końcowego wadliwie naliczonej należności w drodze zastosowania wstrzymania dostaw energii. Takie potraktowanie instytucji wstrzymania dostaw energii (jako narzędzia zmierzającego do ochrony nieuzasadnionych interesów sprzedawców energii elektrycznej), jest niedopuszczalne, bowiem jej celem jest ochrona **słusznyc** interesów sprzedawców energii. Za słuszny i uzasadniony interes przedsiębiorstwa energetycznego nie może natomiast zostać uznane dochodzenie błędnie naliczonej i określonej kwoty należności. Takie czynności, pozbawione podstaw materialnoprawnych, nie mogą korzystać z ochrony prawnej.

Dokonując oceny czynności podejmowanych przez przedsiębiorstwo energetyczne w przedmiotowej sprawie, Sąd pierwszej instancji uwzględnił profesjonalny charakter prowadzonej przez (...) działalności gospodarczej (art. 355 Kodeksu cywilnego), jak również wziął pod uwagę cywilizacyjne znaczenie energii elektrycznej i nieproporcjonalne szkody, jakie poniósł odbiorca końcowy w związku ze wstrzymaniem dostaw energii elektrycznej w porównaniu ze szkodą poniesioną przez przedsiębiorcę energetycznego na skutek opóźnienia w opłacie. (...) w sposób wadliwy określił kwotę, do której zapłaty zobowiązany był Zainteresowany – zarówno pod względem prawidłowości dokonanego odczytu, jak również poprzez błędne wskazanie charakteru wystawionej faktury – co było skutkiem błędów pracowników przedsiębiorstwa energetycznego. Dopiero czynności podjęte po zgłoszeniu sprawy do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki doprowadziły do prawidłowego ustalenia wysokości należności, do której zapłaty zobowiązany był zainteresowany i wyjaśnienia charakteru wystawionej faktury. Nastąpiło to już po wstrzymaniu dostaw energii elektrycznej do lokalu zajmowanego przez Zainteresowanego.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podzielił zarzutu powoda dotyczącego naruszenia art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego sprowadzającego się do stwierdzenia, że pomiędzy Zainteresowanym a Powodem nie istniał spór co do nieuzasadnionego wstrzymania dostaw a tym samym postępowanie administracyjne było bezprzedmiotowe i podlegało umorzeniu na podstawie art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Podjęcie dostaw energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego nie niweczy bowiem celu postępowania, o którym mowa w art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego, tj. rozstrzygnięcia sporu czy wstrzymanie dostaw było uzasadnione. Z tych też względów Sąd pierwszej instancji nie podzielił również zarzutu naruszenia art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego.

Za niezasadny Sąd pierwszej instancji uznał również zarzut naruszenia art. art. 6, 7 i 8 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 19 i 20 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 30 ust. 1 i art. 23 ust. 2 pkt 12 Prawa energetycznego. Fakt podjęcia dostaw energii przez powoda nie zwalniał bowiem pozwanego z obowiązku rozstrzygnięcia sporu na podstawie art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego i nie miał wpływu na właściwość miejscową i rzeczową Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w przedmiotowym postępowaniu.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, Sąd nie podzielił wykładni tego przepisu dokonanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki jednakże uznał, iż zgromadzony materiał dowodowy nie dawał podstaw do stwierdzenia, że zaskarżona decyzja narusza prawo.

Z powyższych względów Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie oddalił wobec braku podstaw do jego uwzględnienia (art.479⁵³ § 1 k.p.c.), o kosztach postępowania orzekając stosownie do wyniku sporu, zasądając na rzecz pozwanego koszty procesu według norm przepisanych (art.98 k.p.c.).

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w całości zaskarżył apelacją powód (...) S.A. w W., zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 ust. 3 a Prawa energetycznego – poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że złożenie reklamacji przez odbiorcę energii w zakresie rozliczeń za energię elektryczną powoduje niemożliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej przez przedsiębiorstwo na podstawie art. 6 ust. 3 a Prawa energetycznego, a w konsekwencji błędne orzeczenie, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego 2 było nieuzasadnione, pomimo spełnienia przez Powoda przesłanek z tego przepisu warunkujących dopuszczalność zgodnego z prawem wstrzymania dostaw energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego 2.

Apelujący wskazał, iż przepisy art. 6 ust.3 i 3a ustawy - Prawo energetyczne są przepisami bezwzględnie obowiązującymi, określającymi jednocześnie w sposób wyczerpujący podstawy prawne i przesłanki wstrzymania dostarczania paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła. Zgodnie z art. 6 ust. 3a PE „Przedsiębiorstwa energetyczne, o których mowa w ust. 1, mogą wstrzymać dostarczanie paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrane paliwo gazowe, energię elektryczną lub ciepło albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego. dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności”. Zdaniem apelującego powyższy przepis nie warunkuje on w żaden sposób możliwości wstrzymania dostaw energii elektrycznej przez przedsiębiorstwo energetyczne od faktu, czy odbiorca kwestionuje otrzymane wezwanie do zapłaty i rozliczenia za energię elektryczną. Aby przedsiębiorstwo energetyczne mogło skorzystać ze swojego uprawnienia do wstrzymania dostaw energii elektrycznej, powyższy przepis wymaga jedynie istnienia zaległości za dostarczoną energię lub świadczone usługi przez co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności oraz uprzedniego powiadomienia odbiorcy o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności. Apelujący podniósł, iż przedsiębiorstwo energetyczne (...) S.A. dokonała takiego pisemnego zawiadomienia oraz w momencie wstrzymania dostaw energii elektrycznej istniała przez co najmniej miesiąc po upływie płatności zaległość za dostarczoną energię elektryczną i usługi dystrybucji energii elektrycznej. W ocenie apelującego Sąd pierwszej instancji dokonał rozszerzającej wykładni art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego i uznał, iż przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek wskazać dokładnie kwotę zaległości, tymczasem przepis ten w ogóle nie zobowiązuje do podawania w tym powiadomieniu kwoty zaległości ani kwoty bieżących należności. Istotne w tym przepisie jest jedynie powiadomienie odbiorcy na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenie dodatkowego 14 dniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności. Jeśli odbiorca ich w tym terminie nie uiszczy, to przedsiębiorstwo energetyczne ma prawo wstrzymać dostawy energii do tego odbiorcy. Zainteresowany 2 S. D. przed wstrzymaniem dostaw energii elektrycznej w ogóle nie uregulował swoich zaległych należności. Wobec powyższego nie można uznać, że Powód nie miał uprawnienia do wstrzymania dostaw energii elektrycznej do Zainteresowanego Pana S. D..

Wskazując na powyższe apelujący wnosił o zmianę tego wyroku w całości i zmianę decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 27 lipca 2012 r., sygn. akt sygn. (...) i stwierdzenie, że wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego 2 nie było nieuzasadnione, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku - uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji oraz o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje od Pozwanego na rzecz Powoda wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu za drugą instancję według norm przepisanych.

Zainteresowany (...) Spółka z o.o. w W. przyłączył się do apelacji powoda.

Zainteresowany S. D. nie zajął stanowiska w przedmiocie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, albowiem Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego, a jedynie ten zarzut był podnoszony w apelacji.

W sprawie niniejszej okoliczność bezsporną stanowiło wystawienie przez powoda na rzecz odbiorcy faktury VAT za energię elektryczną, nie odpowiadającej rzeczywiście pobranej przez niego energii elektrycznej we wskazanym na fakturze okresie rozliczeniowym od dnia 1 marca 2011 roku do dnia 18 sierpnia 2011 roku. W rzeczywistości bowiem wskazana do zapłaty kwota ujmowała energię elektryczną pobraną w okresie od dnia 1 marca 2009 roku do dnia 18 sierpnia 2011 roku. W wyniku złożonej przez odbiorcę reklamacji powód dokonał korekty kwoty wynikającej z przedmiotowej faktury i finalnie zmniejszył zobowiązanie o kwotę 165,62 zł.

Słuszne było zatem stanowisko zarówno pozwanego, jak i Sądu pierwszej instancji, że Odbiorca został wprowadzony w błąd zarówno co do okresu rozliczenia jak i wysokości należności.

Przepis art. 6 ust. 3a ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym w dniu wstrzymania dostaw energii) stanowił, że przedsiębiorstwo energetyczne **może** wstrzymać dostarczanie energii elektrycznej, jeżeli odbiorca zwleka z zapłatą za pobraną energię co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wstrzymania dostawy i wyznaczenia dodatkowego dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Biorąc pod uwagę ogólne zasady zobowiązań wzajemnych – a do takich należy umowa sprzedaży energii elektrycznej – w tym w szczególności obowiązek współdziałania zarówno dłużnika, jak i wierzyciela przy wykonaniu zobowiązania, należy dojść do przekonania, iż w niniejszej sprawie nie została spełniona pierwsza z przesłanek wymienionych w przepisie art. 6 ust. 3a ustawy - Prawo energetyczne, albowiem przewiduje on możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej w przypadku, kiedy należności są bezsporne, a niespełnienie świadczenia w terminie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność, przy równoczesnym dochowaniu procedur określonych w tym przepisie. Jeżeli jednak brak częściowej zapłaty za energię w określonym terminie jest konsekwencją kwestionowania przez odbiorcę zasadności naliczenia opłaty nie można mówić o należnościach bezspornych. Kwota, wskazana na spornej fakturze, której zapłaty żądał powód, musiała bowiem odzwierciedlać ilość rzeczywiście pobranej przez odbiorcę energii we wskazanym okresie rozliczeniowym.

Odnosząc się do kwestii zwłoki w zapłacie należności za pobraną energię, wskazać należy, że zgodnie z art. 476 k.c., dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zatem nie można mówić o zwłoce odbiorcy, jeżeli dłużnik nie spełnia świadczenia, którego wysokość jak i tożsamość są błędnie wskazane. Również nie można mówić o zwłoce odbiorcy, jeżeli żądana przez przedsiębiorstwo energetyczne „zaległa” zapłata z tytułu dostaw energii jest należnością sporną. Taką tezę wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 października 1977 r. (sygn. akt II CR 319/77) stwierdzając m.in., że: „(...) Zwłoka (...) nie może mieć miejsca, jeżeli pozostaje sporna co do wysokości, suma wierzytelności”.

Sąd drugiej instancji w niniejszym składzie podziela pogląd Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrażony w wyroku z dnia 21 lipca 2008 r. (sygn. akt XVII AmE 182/07), zgodnie z którym: „Aby skutecznie twierdzić, że zostały spełnione wymogi przewidziane przepisem art. 6 ust. 3a Pr. energ., powódka obowiązana była wykazać i udowodnić nie tylko skuteczne złożenie stosownego oświadczenia lecz także istnienie długu uzasadniającego wstrzymanie odbiorcy dostaw energii elektrycznej.” Niewątpliwie bowiem uprawnienie przedsiębiorcy energetycznego do wstrzymania odbiorcy dostaw energii, przewidziane przepisem art. 6 ust. 3a ustawy - Prawo energetyczne, ma charakter szczególny i wyjątkowy. Służy ono ochronie dostawcy i jest realizowane przez niego jednostronnie. Dotyczyć może zatem

sytuacji jednoznacznych, kiedy posiadana **wierzytelność jest wyraźnie i jednoznacznie oznaczona, tak, że odbiorca nie może mieć wątpliwości czego dotyczy.**" Jednocześnie jednak przepis art. 6 ust. 3a ustawy - Prawo energetyczne chronić musi interesy odbiorcy energii elektrycznej, który musi mieć zarówno świadomość istnienia zaległości w opłatach należności za dostarczoną energię, terminów płatności poszczególnych należności oraz poszczególnych okresów zwłoki za konkretnie wskazane czynniki energetyczne jak i świadomość skutków związanych z brakiem uregulowania należności w wyznaczonym terminie, wobec dotkliwej sankcji, jaką jest wstrzymanie dostaw energii elektrycznej. Wymogi określone w tym przepisie muszą być więc bezwzględnie spełnione, aby wstrzymanie dostaw energii było zasadne. Uchybienie zatem przez przedsiębiorstwo energetyczne trybowi określonemu w art. 6 ust. 3a ustawy - Prawo energetyczne stanowi podstawę do stwierdzenia, iż wstrzymanie było nieuzasadnione (por. wyrok SOKiK z dnia 26 czerwca 2007 r., sygn. akt XVII AmE 218/2006).

Podkreślić trzeba, że główną przyczyną, dla której Sąd pierwszej instancji nie podzielił stanowiska powoda była nie tyle okoliczność istnienia sporu co do wysokości należności za energię elektryczną - co zarzuca Powód w odwołaniu - lecz fakt błędnego określenia wartości należności, do której zapłaty zobowiązany był odbiorca (w tym poprzez nieprawidłowe zastrzeżenie okresu, za który opłata była należna). Słusznie wskazał Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, iż tylko prawidłowe określenie, w sposób nie budzący wątpliwości odbiorcy końcowego i kwoty pieniężnej w wezwaniu wystosowanym w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, daje dostawcy możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Nie może być bowiem uznane za prawidłowe, aby dostawca wystawiał faktury na kwoty nie wynikające z faktycznego zużycia energii w danym okresie rozliczeniowym, a następnie formalnie przeprowadzał procedurę uregulowaną w art. 6 ust. 3a PE i ostatecznie wstrzymywał dostawę energii, w sytuacji, gdy kwota należności może budzić uzasadnione wątpliwości odbiorcy co do prawidłowości jej naliczenia – tak jak było to w sprawie niniejszej. Skoro bowiem przepis ten nie obliuguje przedsiębiorcy energetycznego do wstrzymywania energii nawet w razie spełnienia określonych w nim przesłanek, a jedynie daje przedsiębiorcy takie uprawnienie, to dostawca winien korzystać z niego z należyłą rozważą, bowiem może zdarzyć się, iż wyliczenie kwoty należności jest skutkiem błędu odczytu pracownika dostawcy – tak jak miało to miejsce w sprawie niniejszej. Wątpliwości odbiorcy co do wysokości kwoty **za jeden okres rozliczeniowy** były uzasadnione, skoro do tej pory wystawiane faktury były znacznie niższe. Wprawdzie był to wynik błędu pracownika dostawcy w odczycie stanu licznika, jednakże do tego błędu w żaden sposób nie przyczynił się odbiorca i nie może budzić zdziwienia, iż dążył on do wyjaśnienia przyczyn tak wysokiej faktury. Skoro więc błędne wystawienie faktur i dotychczasowych rozliczeń obciążało powoda, nie był on uprawniony do wstrzymania odbiorcy dostawy energii, gdyż cały dotychczasowy tryb postępowania powoda był wadliwy. Wskazać przy tym należy, że decyzja o wstrzymaniu dostaw energii nie może następnie zostać konwalidowana przez wystawienie faktury korygującej wcześniejszą fakturę (która stała się podstawą do wstrzymania dostaw energii). Słusznie podkreślał Sąd pierwszej instancji, iż przyjęcie odmiennego poglądu i udzielenie ochrony prawnej czynności wadliwej z materialnoprawnego punktu widzenia, prowadziłoby do zaakceptowania praktyki przedsiębiorstw energetycznych zmierzającej do wymuszenia od odbiorcy końcowego wadliwie naliczonej należności w drodze zastosowania wstrzymania dostaw energii. Takie potraktowanie instytucji wstrzymania dostaw energii (jako narzędzia zmierzającego do ochrony nieuzasadnionych interesów dostawców energii) jest niedopuszczalne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny – w pełni podzielając ustalenia faktyczne Sąd pierwszej instancji oraz dokonaną przez ten Sąd ich ocenę prawną – na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku o kosztach procesu rozstrzygając stosownie do art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c.